

Paulo Coelho

Rukověť bojovníka světla

Přeložila Pavla Lidmilová.

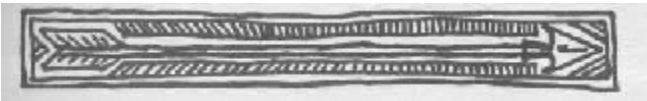
Rukověť bojovníka světla vyzývá každého, aby dokázal žít své sny. Aby každý vyšel, vstříc nejistotě života a naplnil svůj jedinečný osud. Svým nenapodobitelným způsobem nám Paulo Coelho ukazuje, že v každém z nás žije bojovník světla, máme ho v sobě všichni. Inspirující krátké texty z let 1998-1996 ponoukají čtenáře, aby nastoupil cestu bojovníka: toho, který je schopen vidět, že být naživu je zázrak, toho, kdo dokáže i prohrát, toho, kterého hledání dovede k nalezení identity, po níž touží. V knize autor vychází z tradic různých zemí, klade důraz na základní lidské hodnoty a vnitřní růst člověka, jenž nepodlehne malomyslnosti a únavě, ale věří v zázraky a lásku.

AUTOROVA POZNÁMKA

Texty uváděné v tomto svazku – s výjimkou prologu a epilogu – byly již publikovány pod názvem *Maktub* v pravidelné rubrice listu *Folha de São Paulo* a v dalších brazilských a zahraničních novinách v letech 1993-1996.

„Neníť učedník nad mistra svého, ale dokonalý bude každý, bude-li jako mistr jeho.“

Lukáš 6,40

PROLOG

„U písčitého pobřeží na východ od vesnice je ostrov, na němž stojí obrovský chrám plný zvonů,“ řekla žena.

Chlapce udivil její zvláštní oděv a vlasy zakryté závojem. Ještě nikdy ji nepotkal.

„Už jsi ten chrám viděl?“ zeptala se. „Zajdi si tam a pak mi povíš, co o něm soudíš.“

Ženina krása na chlapce zapůsobila, a tak se tam vypravil. Sedl si na písek a zadíval se na obzor, ale neviděl nic než to, nač byl zvyklý: modré nebe a oceán.

Zklamaně se vydal do sousední rybářské vesničky a vyptával se na nějaký ostrov s chrámem.

„Ach, to bývalo kdysi dávno, tenkrát tu žili moji prarodiče,“ odpověděl jeden starý rybář. „Po zemětřesení se ostrov propadl do moře. Ale

přestože už jej vidět nemůžeme, občas se nám podaří uslyšet chrámové zvony, když je v hloubce rozhoupá moře.“Chlapec se vrátil na pláž a pokoušel se zvony zaslechnout. Zůstal tam celé odpoledne, ale k sluchu mu doléhal jenom hukot vln a křik racků.

Za soumraku pro něho přišli rodiče. Nazítří se na pobřeží opět vrátil; nechtělo se mu věřit, že by tak krásná žena mohla lhát. Kdyby se s ní ještě někdy setkal, mohl by jí pak říct, že ostrov sice nespátřil, ale uslyšel chrámové zvony, rozeznělé pohybem vod.

Uplynulo mnoho měsíců; žena se už nevrátila a chlapec na ni zapomněl; teď si usmyslel, že musí objevit vzácné poklady potopeného chrámu. Kdyby zaslechl zvony, dokázal by určit jeho polohu a vylovit poklad, který se tam jistě skrývá.

Ztratil zájem o školu i o partu kamarádů. Ostatní děti si z něho dělaly legraci a říkaly: „Ten už není jako my. Nechce si s námi hrát, jen aby neprohrál, a radši se dívá na moře.“

A všichni se smáli, když viděli, jak pořád vysedává na pobřeží.

Jemu se sice nepodařilo zaslechnout staré chrámové zvony, ale postupně se poučoval o jiných věcech. Uvědomil si, že už nevnímá hukot vln, slyší-li jej ustavičně. Zakrátko si zvykl také na křik racků, bzukot včel a na vítr zmítající palmovým listím.

Za půl roku po rozmluvě s ženou už chlapce nerozptylovaly žádné zvuky – neslyšel však ani zvony potopeného chrámu.

Přicházeli za ním další rybáři a tvrdili: „My je slyšíme!“

Ale chlapci se to nepodařilo.

Za nějaký čas mu to začali rybáři vymlouvat: „Moc si s tím zvoněním dole lámeš hlavu; zapomeň na to a jdi si zase hrát s kamarády. Možná

ty zvony slyší jenom rybáři.“

Asi za rok si chlapec pomyslel: „Snad mají ti lidé pravdu. Až budu velký, stanu se rybářem a každé ráno se sem na pláž vrátím, protože se mi tu zalíbilo.“ A taky ho napadlo: „Je to třeba jenom taková pověst a po zemětřesení se zvony rozbily a už nikdy zvonit nebudou.“

To odpoledne se pak rozhodl vrátit domů.

Předtím však přistoupil k oceánu, aby se rozloučil. Znovu se rozhlédl po krajině, a protože na zvony už nemyslel, mohl se těšit z křiku racků, šumění moře a větru rozvívajících listí palem. Zdálky slyšel dětské hlasy a byl rád, že si za chvíli bude zase hrát.

Byl spokojený a –jak to dovede jenom dítě– děkoval za to, že žije. Věděl, že tam nemarnil čas, poněvadž se naučil pozorovat a ctít přírodu. A vtom – protože poslouchal moře, racky, vítr, palmové listí a veselé hlasy kamarádů – také uslyšel první zvon.

A další.

A ještě další, až se nakonec k jeho radosti rozezněly všechny zvony chrámu potopeného v moři.

Po letech se už jako dospělý muž vrátil do vsi a na pláž svého dětství. Nehodlal dobývat z mořského dna žádný poklad; možná si to všechno jenom představoval a kdysi za dávného večera v dětství ponořené zvony vůbec nezaslechl. Přesto se rozhodl trochu se tam projít a poslouchat šumění větru a křik racků.

K svému velkému překvapení uviděl, jak na písku sedí žena, která mu tenkrát o chrámu na ostrově vyprávěla.

„Co tu děláte?“ zeptal se.

„Čekám na tebe,“ odpověděla žena.

Všiml si, že vypadá pořád stejně, ačkoli uplynuly celé roky; ani závoj,

který jí zakrýval vlasy, časem nevybledl.

Podala mu modrý sešit s nepopsanými stránkami.

„Piš: bojovník světla se rozhlíží dětskýma očima, neboť děti umějí vidět svět bez hořkosti. Chce-li zjistit, jestli může důvěřovat člověku vedle sebe, snaží se na něho dívat jako dítě.“

„Kdo je to bojovník světla?“

„To přece víš,“ usmála se. „Je to někdo, kdo dokáže pochopit zázrak života, bojovat až do konce za něco, več věří, a – tehdy – slyšet zvony, které na dně rozeznívá moře.“

Muž se za bojovníka světla nikdy nepovažoval. Žena jako by uhádla, nač myslí: „Každý člověk to dokáže. A nikdo se za bojovníka světla nepovažuje, přestože je jím každý.“

Podíval se na stránky sešitu. A žena se znovu usmála.

„Piš o bojovníkovi,“ řekla mu.

RUKOVĚŤ BOJOVNÍKA SVĚTLA

Žádný bojovník světla nezapomíná na vděčnost.

V boji mu pomáhali andělé; nebeské síly se postaraly, aby bylo vše na svém místě, a umožnily, aby ze sebe vydal to nejlepší.

Jeho druzi říkají: „Ten má ale štěstí!“ A bojovník někdy dokáže mnohem víc, než mu jeho možnosti dovolují.

Proto při západu slunce poklekne a děkuje za Ochranný plášť kolem sebe.

Jeho vděčnost se však neomezuje na duchovní svět; nikdy nezapomíná na přátele, neboť jejich krev se na bitevním poli smísila s jeho krví. Bojovníkovi netřeba připomínat pomoc druhých; sám si na ni vzpomíná a dělí se s druhými o odměnu.

Všechny cesty světa vedou do bojovníkova srdce; on se bez váhání noří do proudu vášní, jenž stále protéká jeho životem.

Bojovník ví, že si může svobodně volit svá přání; rozhoduje se odvážně, velkoryse a –občas– trochu bezhlavě.

Své vášně přijímá a umí se z nich těšit. Ví, že se nemusí odříkat nadšením z dosažených vítězství; patří k životu a radují se z nich všichni, kdo se na nich podílejí.

Nikdy však neztrácí ze zřetele trvalé věci a svazky upevněné časem.

Každý bojovník ví, jak rozlišit pomíjivé a definitivní.

Žádný bojovník světla nepočítá pouze se svými silami; používá rovněž energii svého protivníka.

Na počátku zápasu nemá víc než nadšení a umí zasadit jenom rány, jež si nacvičil; v průběhu boje zjistí, že nadšení a výcvik k vítězství nestačí; potřebuje zkušenost.

Otevře tedy srdce Všemohúru a prosí Boha o inspiraci, aby mu každá rána zasazená nepřítelem přinesla zároveň poučení, jak se bránit.

Jeho druzi říkají: „Je pověřčivý. Přestal bojovat, aby se pomodlil, a

uznává protivníkovy finty.“

Na takové provokace bojovník neodpovídá. Ví, že bez inspirace a zkušenosti výcvik nikam nevede.

Žádný bojovník světla nepodvádí: umí však protivníka zmást.

Přes napětí, které cítí, používá k svému cíli různé strategie. Když je u konce sil, tváří se, že nespěchá. Když potřebuje zaútočit vpravo, zamíří se svými oddíly vlevo. Hodlá-li zahájit boj okamžitě, předstírá ospalost a chystá se k spánku.

Přátelé říkají: „Už ho to nadšení přešlo.“ On však jejich řečem nepřikládá váhu, protože přátelé neznají jeho bojové taktiky.

Každý bojovník světla ví, co chce. A nemusí to nikomu vysvětlovat.

Jeden čínský mudrc hovoří o strategii bojovníka světla:

„Snaž se, aby si tvůj nepřítel myslel, že se mu nedostane velké odměny, rozhodne-li se na tebe zaútočit; zchladíš tak jeho zápal!

Nestyď se dočasně z bitvy vzdálit, jestliže zjistíš, že nepřítel je silnější; důležitější než jedno střetnutí je konec války.

Nestyď se však také předstírat slabost, budeš-li dost silný; nepřítel zapomene na opatrnost a zaútočí předčasně.

Schopnost překvapit protivníka je ve válce klíčem k vítězství.“

„Je to zvláštní,“ říká si bojovník světla. Setkal jsem se s tolika lidmi, kteří se – při první příležitosti – snaží ukázat to nejhorší, co v nich je. Vnitřní sílu skrývají za agresivitou; strach ze samoty maskují tím, že předvádějí nezávislost. Nevěří svým schopnostem, ale do všech stran hlásají své ctnosti.“

Bojovník rozeznává tyto příznaky u mnoha mužů a žen, jež zná. Nikdy se nenechá oklamat zdáním a zásadně mlčí, když se na něho někdo snaží zapůsobit. Využije však takové chvíle, aby napravil své chyby – neboť lidé jsou vždy znamenitým zrcadlem.

Bojovník si z každé vhodné příležitosti vezme pro sebe ponaučení.

Bojovník světla občas bojuje s tím, koho miluje.

Nepřízeň existence nikdy nezdolá člověka, který si udržuje stálé přátele; má dost sil, aby překonal obtíže a šel vpřed.

Mnohokrát se však s ním chtějí měřit ti, které se snaží naučit umění meče. Jeho žáci ho vyzývají k boji.

A bojovník ukáže, co umí: několika ranami srazí zbraně žáků na zem a opět mezi nimi zavládne soulad.

„Proč to děláš, když jsi o tolik lepší?“ ptá se ho pocestný.

„Oni mě totiž vyzývají proto, že si se mnou chtějí povídat, a tak tedy vedu dialog,“ odpovídá bojovník.

Dříve než bojovník světla zahájí důležité střetnutí, ptá se sám sebe: „Jsem nyní obratnější?“

Ví, že bitvy, jež svedl v minulosti, jej nakonec vždy něčemu naučily. Nicméně mnohá ta ponaučení mu způsobila víc utrpení, než bylo třeba. Nejednou promarnil čas bojem kvůli nějaké lži. A trpěl kvůli lidem, kteří si jeho lásku nezasloužili.

Vítěz se stejného omylu podruhé nedopouští. Proto bojovník vystavuje své srdce nebezpečí jen pro něco, co stojí za to.

Každý bojovník světla respektuje hlavní poučení I-ťingu: „Vytrvalost přináší štěstí.“

Ví, že vytrvalost je něco jiného než umíněnost. Jsou období, kdy se střetnutí protahují víc, než je třeba, a tak vyčerpávají síly a oslabují nadšení.

V takových chvílích bojovník uvažuje: „Válka, která se zbytečně protáhne, zničí nakonec také vítěze.“

Stáhne tedy své síly z bitevního pole a dopřeje si příměří. Vytrvá ve svém záměru, ale umí vyčkat vhodného okamžiku k dalšímu útoku.

Každý bojovník se vždy vrací do boje. Nikdy to nedělá z tvrdohlavosti, nýbrž proto, že postřehne změněnou situaci.

Každý bojovník světla ví, že určité okamžiky se opakují.

Často se ocitne před týmiž problémy a situacemi, jimž už kdysi čelil; trápí ho to, protože si myslí, že neumí jít v životě vpřed, jestliže se mu těžké chvíle stále vracejí.

„Tím už jsem přece prošel,“ stěžuje si svému srdci.

„Jistě, prošel,“ odpoví srdce, „ale nikdy jsi to nepřekonal.“

Tehdy bojovník pochopí, že opakované zkušenosti mají jediný smysl: poučit ho v jeho nepoučitelnosti.

Bojovník světla dělá vždy něco neobyčejného.

Cestou do práce se může dát na ulici do tance, podívat se do očí někomu cizímu a mluvit o lásce na první pohled, hájit nějakou myšlenku, která se třeba zdá směšná. Bojovníci světla si takové dny mohou dopřát. Bojovník se nebojí smutně vzpomínat dávných žalů nebo těšit se z nových objevů. Jakmile cítí, že nastala pravá chvíle, nechá všeho a vydá se za vysněným dobrodružstvím. Jakmile pochopí, že nedokáže dál odolávat, odejde z bitvy a neobviňuje se, že se nečekaně dopustil nějaké ztřeštěnosti.

Žádný bojovník se nepokouší hrát celé dny roli, kterou mu určili druzí.

Bojovníci světla mají vždy jiskrný pohled.

Existují na světě, podílejí se na životě druhých lidí a svou pouť nastoupili bez mošny a bez obuvi. Často bývají zbabělí. Nejednají vždy správně.

Trápí se kvůli zbytečným, chovají se malicherně a občas si myslí, že

nejsou schopni růst. Mnohdy se považují za nehodné jakéhokoli požehnání nebo zázraku.

Ani si nejsou vždy jisti, co tu vlastně dělají. V mnoha bezesných nocích si říkají, že jejich život nemá smysl.

Proto jsou bojovníky světla. Protože chybují. Protože se ptají. Protože hledají nějaký důvod – a určitě jej najdou.

Bojovník světla se nebojí vypadat jako blázen.

Když je sám, mluví k sobě nahlas. Kdosi mu poradil, že je to nejlepší způsob, jak hovořit s anděly, a on se odváží ten krok učinit.

Zpočátku mu to připadá těžké. Myslí si, že nemá co říct, že bude opakovat nesmysly. Přesto to zkouší. Celý den rozmlouvá se svým srdcem. Tvrdí věci, s nimiž nesouhlasí, říká hlouposti.

Pak si jednoho dne uvědomí změnu hlasu. A pochopí, že jím prochází vyšší moudrost.

Bojovník vypadá jako blázen, ale je to jen maska.

Jeden básník říká: „Bojovník světla si vybírá své nepřátele.“

On ví, čeho je schopen; nemusí hlásat po světě, jaké má vlastnosti a ctnosti. Každou chvíli se však objeví někdo, kdo chce dokázat, že je lepší než on.

Pro bojovníka neexistuje někdo „lepší“ nebo „horší“: ke své osobní cestě má každý člověk potřebné vlohy.

Někteří lidé však naléhají. Provočují, urážejí, dělají vše, aby ho rozzlobili. Tehdy mu jeho srdce říká: „Nevšimej si urážek, ty nijak nezvýší tvé schopnosti. Zbytečně se unavíš.“

Žádný bojovník světla nemaří čas tím, že by naslouchal provokacím; on hodlá naplnit svůj osud.

Bojovník světla si připomíná úryvek z díla Johna Bunyana:

„Přes všechno, čím jsem prošel, nelituji potíží, do nichž jsem se dostal – neboť právě ty mě přivedly tam, kam jsem toužil dojít. Nyní vše, co mám, je tento meč, jež předám tomu, kdo bude chtít následovat jeho pouť. Nesu na sobě stopy a jizvy bitev – jsou svědky všeho, co jsem prožil, i odměnou za má vítězství.“

Právě tyto drahé stopy a jizvy mi otevrou brány ráje. Byla doba, kdy jsem žil tím, že jsem poslouchal příběhy o statečnosti. Byla doba, kdy jsem žil jen proto, že jsem žít musel. Teď však žiji proto, že jsem bojovník a že se chci jednoho dne ocitnout ve společnosti Toho, za něhož jsem tolik bojoval.“

Hned při prvním kroku rozpozná bojovník Cestu.

Každý kámen a každá zatačka jej vítají. Ztotožňuje se s horami a říčkami, spatřuje něco ze své duše v rostlinách, zvířatech a ptactvu v okolní krajině.

Přijímá tedy pomoc Boha a Božích znamení a nechává se vést svým

Osobním příběhem k úkolům, jež mu vyhradil život.

V noci někdy nemá kde spát, jindy trpí nespavostí. „Patří to k věci,“ uvažuje bojovník. „Já sám jsem se rozhodl, že tudy půjdu.“

V té větě je veškerá jeho síla: on si zvolil cestu, jíž se nyní ubírá, a nemá, nač si stěžovat.

Od nynějška – a po dalších několik set let – bude Vesmír pomáhat bojovníkům světla a opomíjet lidi plné předsudků.

Energie Země musí být obnovena.

Nové ideje potřebují prostor.

Tělo a duše potřebují nové výzvy.

Budoucnost se stala přítomností a všem snům – s výjimkou těch předsudečných – bude dána příležitost, aby se projevíly.

Co bude důležité, zůstane; co bude zbytečné, zmizí. Bojovníkovi však nepřísluší posuzovat sny druhých a neztrácí čas kritikou cizích rozhodnutí.

Věří své vlastní cestě, a nepotřebuje tedy dokazovat, že cesta jiného člověka je mylná.

Každý bojovník světla důkladně zkoumá pozici, kterou hodlá dobýt.

I kdyby dosažení cíle bylo sebetěžší, vždy lze překážky nějak překonat.

Bojovník si ověřuje další možné cesty, ostří si meč a snaží se vyzbrojit srdce potřebnou vytrvalostí, aby dokázal čelit výzvě.

V průběhu cesty si však bojovník uvědomuje, že existují obtíže, s nimiž nepočítal.

Kdyby čekal na ideální okamžik, nikdy by se nepohnul z místa; k dalšímu kroku potřebuje trochu bláznovství.

Bojovník se nezříká jisté dávky ztřeštěnosti. Neboť – ve válce a v lásce – nelze vše předvídat.

Bojovník světla zná své chyby. Zná však také své schopnosti.

Někteří druhové si ustavičně stěžují: „Ostatní mají víc příležitostí než my.“

Možná mají pravdu; bojovníka to však neodradí; snaží se co nejvíc uplatnit svoje dobré vlastnosti.

Ví, že síla gazely spočívá v hbitosti nohou. Síla racka zase v přesnosti, s níž dokáže ulovit rybu. Poučil se, že tygr nemá strach z hyeny, protože si uvědomuje svou moc.

Proto se snaží zjistit, s čím může počítat on. A vždy přezkoumá vlastní výzbroj, již je víra, naděje a láska.

Má-li všechny tři, neváhá kráčet vpřed.

Bojovník světla ví, že nikdo není hloupý, a každého člověka život poučí – přestože to vyžaduje čas.

On ze sebe vždy vydává to nejlepší a totéž očekává od druhých. Kromě toho se nezištně snaží ukázat všem, čeho jsou schopni.

Někteří druzi podotýkají: „Jsou mezi námi i nevděčníci.“

Bojovník se tím nenechá zmást. A dál povzbuzuje své bližní, protože tak povzbuzuje i sebe.

Každý bojovník světla už se někdy bál jít do boje.

Každý bojovník světla už v minulosti zradil a lhal.

Každý bojovník světla už kráčel cestou, jež nebyla jeho.

Každý bojovník světla už trpěl kvůli malichernostem.

Každý bojovník světla už si myslel, že není bojovníkem světla.

Každý bojovník světla už pochybil v duchovních povinnostech.

Každý bojovník světla už řekl **ano**, když chtěl říci ne.

Každý bojovník světla už zranil někoho, koho miluje.

Proto je bojovník světla; protože tím vším prošel a neztratil naději, že se polepší.

Bojovník vždy věnuje pozornost hlasu některých předchůdců, jako například T. H. Huxleye:

„Důsledky našich činů jsou postrachem zbabělců a světelnými paprsky pro lidi moudré.“

Šachovnice je svět. Figurky jsou pohyby našeho každodenního života; pravidla jsou takzvané přírodní zákony. Nemůžeme zahlédnout Hráče na opačné straně šachovnice, ale víme, že je spravedlivý, čestný a trpělivý.“

Bojovníkovi přísluší, aby přijal výzvu. Ví, že Bůh nepřehlédne ani jedinou chybu těch, jež miluje, a nepřipustí, aby jeho vyvolenci předstírali neznalost pravidel hry.

Bojovník světla neodkládá svá rozhodnutí.

Hodně přemýšlí, než začne jednat; zváží svůj výcvik, svou odpovědnost a svou povinnost k učiteli. Snaží se zachovat klid a rozebírá každý krok, jako by byl ten nejdůležitější.

Ovšem ve chvíli, kdy se rozhodne, jde vpřed: už nepochybuje o své volbě ani nezmění směr cesty, jestliže budou okolnosti jiné, než si představoval.

Pokud bylo jeho rozhodnutí správné, pak v bitvě zvítězí – i kdyby trvala déle, než předpokládal. Pokud bylo jeho rozhodnutí chybné, porážka jej nemine a bude muset začít všechno znovu – a moudřeji.

Když však bojovník světla začne, dojde až do konce.

Bojovník světla ví, že jeho nejlepšími učiteli jsou lidé, s nimiž sdílí bitevní pole.

Žádat o radu je nebezpečné. Mnohem ožehavější je radu dát. Když bojovník potřebuje pomoc, snaží se zjistit, jak jeho přátelé řeší – nebo neřeší – vlastní problémy.

Hledá-li inspiraci, čte na rtech svého suseda slova, jež mu chce sdělit jeho anděl strážce.

Když je unavený nebo osamělý, nesní o vzdálených ženách a mužích; vyhledá toho, koho má vedle sebe, a s ním sdílí svou bolest nebo potřebu lásky – s potěšením a bez pocitu viny.

Bojovník ví, že nejvzdálenější hvězda Vesmíru se projevuje ve věcech, jež ho obklopují.

Bojovník světla sdílí svůj svět s lidmi, jež miluje.

Snaží se je povzbudit, aby dělali to, co by chtěli, ale k čemu nemají dost odvahy; v takových chvílích se objeví Protivník s dvěma deskami v rukou.

Na jedné desce stojí psáno: „Mysli víc na sebe. Všechna požehnání si ponech sám, jinak ti nakonec nic nezbude.“

Na druhé desce vidí: „Kdo jsi, abys pomáhal druhým? Copak nedokážeš rozpoznat vlastní chyby?“

Bojovník ví, že má chyby. Ví však také, že nemůže růst sám a vyhýbat se svým druhům.

Zahodí tedy desky na zem, ačkoli ví, že v podstatě říkají pravdu. Desky se promění v prach a bojovník dál povzbuzuje ty, které má nablízku.

Moudrý Lao-c' hovoří o bojovníkově puti:

„Cesta předpokládá úctu ke všemu, co je malé a jemné. Poznej vždy správný okamžik, kdy je třeba zaujmout patřičný postoj.“

Přestože už jsi z luku střílel mnohokrát, stále věnuj pozornost tomu, jak

kladeš šíp a jak napínáš tětívu.

Když si je začátečník vědom svých potřeb, bude nakonec bystřejší než roztržitý mudrc.

Hromadit lásku vede ke štěstí, hromadit nenávisť vede k pohromě. Kdo nerozpozná potíže, nechá nakonec dveře dokořán a dojde k neštěstí.

Bitva nemá nic společného se svárem.“

Bojovník světla medituje.

Usedne v klidu svého stanu a odevzdá se božskému světlu. Snaží se přitom na nic nemyslet; odpoutá se od vyhledávání blaha, od výzev a od objevů – a umožní, aby se projevil jeho vlohy a schopnosti.

I když je v tu chvíli nepostřehne, tyto vlohy a schopnosti postupně ovlivní jeho život a zasáhnou do jeho každodenního chodu.

Během meditace není bojovník sám sebou, nýbrž jednou z jisker Duše světa. Tyto okamžiky mu umožní, aby poznal svou odpovědnost a jednal v souladu s ní.

Každý bojovník světla ví, že v tichosti jeho srdce existuje řád, jenž ho vede.

„Když mám napnutý luk,“ říká Herrigel svému zenovému mistru, „nastane okamžik, kdy cítím, že ochabnu, jestliže ihned nevystřelím.“

„Budeš-li se pokoušet vynutit si okamžik výstřelu, nenaučíš se umění lukostřelby,“ praví mistr. „Přesnosti výstřelu někdy zabrání příliš aktivní

vůle lučištníka.“

Bojovník světla si občas říká: „Jestliže něco neudělám, pak se to neudělá.“

Není to tak docela pravda: on sám má jednat, ale také má připustit, aby v pravou chvíli zasáhl Vesmír.

Když bojovník utrpí nějakou nespravedlnost, obvykle se snaží být sám – aby neukazoval druhým svou bolest.

Takové chování je zároveň dobré i špatné.

Jedna věc je nechat své srdce, aby si pomalu léčilo rány. Něco jiného je však setrvat celý den v hluboké meditaci, jen aby člověk nevypadal jako slaboch.

V nitru nás všech existuje anděl i démon a jejich hlasy jsou si velice podobné. Vzhledem k této obtíži démon podněcuje samotářskou rozpravu a snaží se nám přitom ukázat, jak jsme zranitelní. Anděl nás vede k zamyšlení nad našimi postoji a občas potřebuje něčí ústa, aby se mohl projevit.

Bojovník udržuje v rovnováze samotu a závislost.

Každý bojovník světla potřebuje lásku.

Náklonnost a něha patří k jeho přirozenosti – stejně jako jídlo, pití a nadšení pro Dobrý boj. Když není bojovník při západu slunce šťasten, něco není v pořádku.

V té chvíli přestane bojovat a vyhledá společnost, aby s někým přihlížel soumraku.

Nemůže-li nikoho najít, ptá se sám sebe: „Bál jsem se k někomu přiblížit? Dostalo se mi náklonnosti, a já to nepostřehl?“

Bojovník světla vyhledává samotu, ale nepodléhá jí.

Bojovník světla ví, že nelze žít ve stavu naprostého uvolnění.

Od lučištníka se naučil, že musí udržet luk pořádně napnutý, chce-li vystřelit šíp hodně daleko. Od hvězd se naučil, že jen vnitřní výbuch umožňuje jejich zář. Bojovník si všímá, že jakmile kůň překonává překážku, stáhne všechny svaly.

Nikdy si však neplete napětí s nervozitou.

Bojovník světla dokáže vždy vyvážit přísnost a milosrdenství.

K dosažení svého snu potřebuje pevnou vůli – a nesmírnou schopnost odevzdanosti; přestože má nějaký cíl, cesta k němu neodpovídá vždy jeho představě.

Proto bojovník spojuje kázeň a porozumění. Bůh nikdy neopouští své děti – jeho úradky jsou však nevyzpytatelné a On vytváří Cestu našimi vlastními kroky.

Bojovník, který spojuje kázeň a odevzdanost, se nadchne. Rutina nikdy nemůže řídit důležitá hnutí.

Bojovník světla se někdy chová jako voda a plyne mezi překážkami, s nimiž se setkává.

V určitých chvílích může odpor znamenat zkázu; proto se bojovník přizpůsobuje okolnostem. Bez námitek se smiřuje s tím, že kameny na cestě určují jeho průchod mezi horami.

V tom spočívá síla vody: nikdy ji nemůže rozbít kladivo nebo zranit nůž. Ani nejmocnější meč na světě nedokáže zjizvit její hladinu.

Voda v řece se přizpůsobuje možné cestě, ale nezapomíná na svůj cíl: moře. U pramene je slabá, ponenáhlu však sílí soutokem s jinými řekami.

A od jistého okamžiku je její síla naprostá.

Pro bojovníka světla neexistuje nic abstraktního.

Všechno je konkrétní a všechno se ho týká. Nesleduje dění ve světě z pohodlí svého stanu; přijímá každou výzvu jako příležitost změnit sám sebe.

Někteří jeho druhové si ustavičně stěžují, že nemají možnost volby, anebo kritizují cizí rozhodnutí. Bojovník však mění své myšlenky v čin.

Občas mine cíl a bez námitek za svou chybu zaplatí. Jindy sejde z cesty a ztratí hodně času návratem k původnímu směru.

Žádný bojovník však nespouští ze zřetele cíl.

Bojovník světla má vlastnosti skály.

Je-li v rovině, vše kolem něho došlo k souladu – on zůstává pevný. Lidé mohou stavět své domy na tom, co bylo vytvořeno, protože bouře nebude zničující.

Ocitne-li se však na svahu – a nic kolem něho nejeví vyváženost ani ohledy –, ukáže svou sílu; valí se na nepřítele ohrožujícího mír. V takových chvílích je bojovník zhoubcem a nikdo jej nedokáže zadržet.

Každý bojovník světla myslí na válku a mír současně a umí jednat ve shodě s okolnostmi.

Bojovník světla, který příliš spoléhá na svou inteligenci, podcení nakonec moc protivníka.

Je třeba mít na paměti: existují situace, v nichž je síla účinnější než strategie.

Zápas s býkem trvá čtvrt hodiny; býk brzo pozná, že ho klamou – a jeho příštím hnutím je vrhnout se na toreadora. Jakmile k tomu dojde, žádné kouzlo, argument, inteligence ani šarm nemohou odvrátit tragédii.

Proto bojovník nikdy nepodceňuje hrubou sílu. Je-li příliš zběsilá, ustoupí z bitevního pole – dokud nepřítel nevybije svou energii.

Bojovník světla pozná, kdy je nepřítel silnější než on.

Rozhodne-li se mu postavit na odpor, bude okamžitě zničen. Přijme-li jeho provokace, padne do léčky. Jedná tedy diplomatically, aby překonal obtížnou situaci, do níž se dostal. Když se nepřítel chová jako malé dítě, napodobí ho. Vyzývá-li ho k boji, dělá, že nerozumí.

Přátelé tvrdí: „Je to zbabělec.“

Bojovník si však z jejich řečí nic nedělá; ví, že veškerý hněv a odvaha ptáka nic nesvedou tváří v tvář kočce.

V takových situacích je bojovník trpělivý; nepřítel začne brzy provokovat jiné.

Žádný bojovník světla nepřihlíží lhostejně k nespravedlnosti.

Ví, že všechno jedno je a že každý individuální čin se dotýká všech lidí na světě. Když se tedy stane svědkem cizího utrpení, použije svůj meč, aby zjednal pořádek.

Přestože však bojuje proti útlaku, v žádném případě se nepokouší soudit utlačovatele. Každý se bude zodpovídat ze svých činů před Bohem, a jakmile bojovník splní svůj úkol, nic k tomu nedodává.

Bojovník světla je na světě proto, aby pomáhal svým bratřím, a ne proto, aby odsuzoval svého bližního.

Žádný bojovník světla se nikdy nenechá zastrašit.

Útěk může být vynikajícím uměním obrany, ale nelze jej použít, když strach přesáhne meze. Je-li bojovník na pochybách, raději riskuje porážku a pak si léčí rány – protože ví, že útekem by dal útočníkovi větší moc, než si zaslouží.

V některých obtížných a bolestných chvílích čelí bojovník nevýhodné situaci statečně, rezignovaně a zmužile.

Žádný bojovník světla nikdy nespěchá.

Čas pracuje pro něho; bojovník se učí přemáhat netrpělivost a vyhýbá se neuváženým činům.

Když kráčí pomalu, všímá si, jak pevné jsou jeho kroky. Ví, že se účastní rozhodné chvíle v historii lidstva, a musí změnit sám sebe, dříve než bude přetvářet svět. Proto si vybavuje slova Lanzy del Vasta: „K nastolení potřebuje revoluce čas.“

Žádný bojovník nesklízí plod, dokud ještě není zralý.

Bojovník světla potřebuje zároveň trpělivost i rychlost.

Dvou největších strategických chyb se dopouští ten, kdo jedná předčasně anebo si nechá ujít příležitost; bojovník tomu předejde tak, že

každou situaci chápe jako jedinečnou a neuplatňuje cizí řešení, návody nebo názory.

Chalífa Muáwija se otázal Omara ben al-Áse, jaké je tajemství jeho značné politické obratnosti:

„Vždy si předem promyslím ústup, dříve než se do nějaké záležitosti vložím; naopak nikdy od ničeho neuteču, sotva jsem začal.“

Každý bojovník světla mnohokrát poklesne na mysli.

Zdá se mu, že už nic nedokáže vzbudit elán, po jakém touží. Celé večery a noci si musí udržovat dobytou pozici a žádná nová událost mu nevrací dřívější nadšení.

Přátelé podotýkají: „Jeho boj možná skončil.“

Když bojovník slyší jejich řeči, cítí bolest a zmatek, protože ví, že ještě nedošel tam, kam chtěl. Je však houževnatý a nespouští ze zřetele, co se rozhodl udělat.

Tehdy, když to nejméně čeká, otevřou se před ním nové dveře.

Bojovník světla stále dbá, aby mu srdce neznečistil pocit nenávisti.

Jde-li do boje, pamatuje na Kristova slova: „Milujte nepřátele své.“ A uposlechne.

Ví však, že odpustit neznamená vše přijímat; žádný bojovník se nesmí pokořit – jinak ztratí ze zřetele obzor svých snů.

Souhlasí s tím, že jeho protivníci mají zkoušet jeho statečnost, vytrvalost

a schopnost rozhodování. Nutí ho bojovat za své sny.

Bojovníka světla posiluje právě zkušenost boje.

Bojovník světla má na paměti minulost.

Zná duchovní hledání člověka, ví, že už napsalo některé z nejlepších stránek historie.

A některé z jejích nejhorších kapitol: masakry, oběti, tmářství. Bylo zneužíváno k soukromým cílům a jeho ideály posloužily jako štít k strašlivým záměrům.

Bojovník slýchal některé výhrady: „Jak mohu vědět, je-li ta cesta opravdová?“ A viděl, že mnozí lidé hledání zanechali, neboť na tuto otázku neměli odpověď.

Bojovník nepochybuje; řídí se neklamným poučením:

„Každý zajisté strom po svém vlastním ovoci bývá poznán,“ řekl Ježíš.

Řídí se tímto pravidlem a nikdy nepochybí.

Bojovník světla si uvědomuje důležitost intuice.

Uprostřed bitvy nemá čas myslet na údery nepřitele – obrátí se tedy k instinktu a uposlechne svého anděla.

V mírových dobách luští znamení, jež mu sesílá Bůh.

Lidé říkají: „Zbláznil se.“

Nebo: „Žije ve světě fantazie.“

Nebo také: „Jak může věřit něčemu, co postrádá logiku?“

Bojovník však ví, že intuice je božským písmem, a dál naslouchá větru a hovoří s hvězdami.

Bojovník světla sedává se svými druhy kolem ohně.

Vypráví se tu o dosažených cílech – a cizinci, kteří se ke skupině připojí, jsou vítáni, neboť všichni jsou hrdí na svůj život a na Dobrý boj. Bojovník hovoří s nadšením o cestě, líčí, jak odolal určité výzvě, jaké řešení našel v obtížné situaci. Když vypráví příběhy, odívá svoje slova vášní a romantismem.

Někdy neváhá trochu přehánět. Vzpomíná si, že i jeho předchůdci občas přeháněli.

Proto dělá totéž. Nikdy si však neplete hrdost s ješitností a nevěří vlastnímu přehánění.

„Ano,“ slyší bojovník něčí slova, „já musím napřed všemu rozumět, než se rozhodnu. Chci mít svobodu, abych mohl změnit názor.“

Tomuhle výroku bojovník nedůvěřuje. I on může chtít tutéž svobodu, což mu však nebrání vzít na sebe určitý závazek, přestože přesně nechápe, proč to dělá.

Každý bojovník světla se rozhoduje. Jeho duše je volná jako oblaka na nebi, on však se cítí vázán svým snem. Na své svobodně zvolené cestě se musí probouzet v době, která se mu nezamlouvá, mluvit s lidmi, kteří jej ničím neobohatí, přinášet oběti.

Přátelé podotýkají: „Nejsi svobodný.“

Bojovník je svobodný. Ví však, že v otevřené peci chléb neupeče.

Při každé činnosti je třeba vědět, co se dá očekávat, znát prostředky k dosažení cíle a svou schopnost splnit vytčený úkol.

„Prohlásit, že se zříká plodů, může pouze ten, kdo při splnění všech těchto požadavků nijak netouží po dosažených výsledcích a zůstává cele zaujat bojem.

Je možné zřici se plodu, ale toto zřeknutí neznamená lhostejnost k výsledku.“

Bojovník světla s úctou naslouchá strategii Gándhího. A nenechá se zmást lidmi, kteří ustavičně hlásají odřikání jen proto, že nejsou schopni dojít k nějakému výsledku.

Bojovník světla věnuje pozornost maličkostem, protože mohou způsobit hodně potíží.

Sebemenší trn přinutí pocestného, aby se zastavil. Malá a neviditelná buňka může zničit zdravý organismus. Vzpomínka na prožitou chvíli strachu zavíní, že zbabělost se s každým ránem vrací znovu. Polevit ve střehu na pouhý zlomek vteřiny umožní nepříteli osudný úder.

Bojovník pozorně sleduje maličkosti. Někdy je sám k sobě tvrdý, ale v téhle věci neustoupí.

„Dábel dlí v drobnostech,“ praví staré přísloví Tradice.

Bojovník světla někdy u sebe postrádá víru.

Jsou chvíle, kdy nevěří v nic. A táže se svého srdce: „Má snad tolik úsilí vůbec nějaký smysl?“

Srdce však mlčí. A bojovník si to musí vyřešit sám.

Hledá tedy příklad. A připomene si, že něčím podobným prošel Ježíš, aby mohl plně prožít úděl člověka.

„Otče, chceš-li, přenes kalich tento ode mne,“ pravil Ježíš. I on ztratil odvahu a zmužilost, ale nepolevil.

Bojovník světla může být malověrný, ale jde dál a víra se mu nakonec vrátí.

Bojovník ví, že žádný člověk není ostrov.

Nemůže bojovat sám; ať je jeho plán jakýkoli, závisí na jiných lidech. Musí prodiskutovat svou strategii, žádat o pomoc a – ve chvílích oddechu – mít u ohně komu vyprávět příběhy z bojů.

Nepřipustí však, aby si lidé pletli jeho kamarádství s nejistotou. Jeho činy jsou zjevné, jeho plány tajné.

Bojovník světla tančí se svými druhy, ale odpovědnost za své kroky na nikoho nepřenáší.

O přestávkách mezi bitvami bojovník odpočívá.

Častokrát celé dny nic nedělá, protože si to žádá jeho srdce; jeho intuice však bdí. Bojovník se nedopouští smrtelného hříchu lenosti, protože ví, kam by jej mohla zavést: k vlažnému pocitu nedělních odpolední, kdy čas plyne – a nic víc.

Bojovník tomu říká „hřbitovní klid“. Připomíná si úryvek ze Zjevení sv. Jana: „Vímť skutky tvé, že ani jsi studený, ani horký. Ó bys studený byl aneb horký. A tak že jsi vlažný, a ani studený, ani horký, vyvrhnu tě z úst svých.“

Bojovník odpočívá a usmívá se. Stále se však má na pozoru.

Bojovník světla ví: každý má strach z každého.

Tento strach se obvykle projevuje ve dvou podobách: buď agresivitou, nebo poddajností. Jsou to dvě strany téhož problému.

Proto když se bojovník ocitne před někým, kdo v něm budí strach, připomene si: i ten druhý má pocit nejistoty. Překonával podobné překážky, prožíval tytéž problémy.

Umí se však lépe vyrovnat se situací. Proč? Protože strach je mu motorem, a nikoli brzdou.

Tehdy se bojovník poučí od soupeře a jedná stejně.

Pro bojovníka neexistuje nemožná láska.

Nedá se odradit mlčením, lhostejností nebo odmítnutím. Ví, že pod ledovou maskou, kterou si lidé nasazují, je vřelé srdce.

Proto bojovník dává v sázku víc než druzí. Neustále vyhledává něčí lásku, i kdyby to znamenalo mnohokrát uslyšet slovo „ne“, vrátit se domů poražen, pocítit odmítnutí tělem i duší.

Žádný bojovník se nenechá zastrašit, když hledá to, co potřebuje. Bez lásky není ničím.

Bojovník světla zná ticho, jež předchází významné bitvě.

A toto ticho jako by říkalo: „Všechno se zastavilo. Bude lepší odložit boj a trochu se pobavit.“ Nezkušení bojovníci v té chvíli odkládají zbraně a stěžují si na nudu.

Bojovník v tichu zpozorní; kdesi se něco děje. Ví, že ničivá zemětřesení nastávají bez varování. Procházel už v noci lesem; jakmile zvěř úplně ztichne, hrozí nebezpečí.

Zatímco si druzí povídají, bojovník se zdokonaluje v zacházení s mečem a bedlivě sleduje obzor.

Bojovník světla věří.

Protože věří v zázraky, zázraky se začnou dít. Protože je přesvědčen,

že myšlení mu může změnit život, jeho život se začne měnit. Protože ví jistě, že najde lásku, láska se objeví.

Čas od času se zklame. Někdy bývá zraněn.

Tehdy slýchá poznámky: „Ten je ale naivní!“

Ale bojovník ví, že to stojí za to. Na každou porážku má k dobru dvě vítězství.

Vědí to všichni, kdož věří.

Bojovník světla se poučil, že je lepší jít za světlem.

On sám už zradil, lhal, sešel z cesty, zahrával si s temnotami. A všechno mu pořád vycházelo – jako by se nic nestalo.

Propast se však objeví naráz; lze udělat bezpočet jistých kroků – a jeden krok navíc učiní všemu konec. Tehdy se bojovník zastaví, dříve než zničí sám sebe.

Když se tak rozhodne, uslyší čtyři poznámky: „Vždycky jsi jednal špatně. Na nějakou změnu už jsi moc starý. Nejsi dobrý člověk. Nic si nezasloužíš.“

Bojovník vzhledne k nebi. A jakýsi hlas mu říká: „Můj milý, každý už udělal něco špatného. Je ti odpuštěno, ale nemohu tě nutit, abys odpuštění přijal. Rozhodni se.“

Skutečný bojovník světla odpuštění přijme.

Bojovník světla se vždy snaží zlepšit.

Každá jeho rána mečem s sebou nese celá staletí moudrosti a

meditace. Každá rána musí mít sílu a obratnost všech dávných bojovníků, kteří dodnes dál žehnají boji. Každý pohyb v bitvě ctí pohyby, jež se předcházející generace snažily přenést prostřednictvím Tradice. Bojovník rozvíjí krásu svých ran.

Každý bojovník světla je důvěryhodný.

Dopouští se chyb, občas si připadá důležitější, než skutečně je. Ale nelže.

Když usedne k ohni, rozmlouvá se svými druhy a družkami. Ví, že jeho slova setrvají v paměti Vesmíru jako doklad toho, co si myslí.

A bojovník uvažuje: „Proč tolik mluvím, když často nedokážu udělat to, co říkám?“

Srdce odpovídá: „Jestliže veřejně hájíš své názory, musíš se vynasnažit, abys žil v souladu s nimi.“

A protože si bojovník myslí, že je tím, o čem mluví, nakonec se v to, co říká, také změní.

Bojovník ví, že čas od času dochází k přerušení bitvy.

Vynucovat si boj nikam nevede; je třeba mít trpělivost, čekat, až se síly znovu střetnou. V tichu bitevního pole bojovník slyší, jak mu buší srdce.

Uvědomuje si, že je napjatý. Že má strach.

Bojovník hodnotí svůj život; ověřuje si, má-li ostrý meč, spokojené srdce, víru, jež rozněcuje duši. Ví, že údržba je stejně důležitá jako akce.

Vždycky něco chybí. A bojovník využívá chvíli, kdy čas otálí, aby se lépe vyzbrojil.

Každý bojovník ví, že o ruku, jež třímá meč, soupeří anděl a ďábel.

Ďábel říká: „Ztratíš odvahu. Nepoznáš rozhodující okamžik. Máš strach.“

Anděl říká: „Ztratíš odvahu. Nepoznáš rozhodující okamžik. Máš strach.“

Bojovník je překvapen. Oba mu řekli totéž.

Pak ďábel pokračuje: „Nestarej se, já ti pomohu.“ A anděl říká: „Já ti pomohu.“

Bojovník hned pozná rozdíl. Slova jsou stejná, ale spojenci různí.

Volí tedy ruku svého anděla.

Vždy, když bojovník tasí meč, tak jej použije.

Může si jím prorazit cestu, někomu pomoci nebo zažehnat nebezpečí – meč je však rozmarný a nerad vidí svou čepel vystavenou bezdůvodně.

Proto bojovník nikdy nevyhrazuje. Může útočit, bránit se nebo uprchnout; to vše patří k bitvě. Avšak nepatří k ní, když se síla rány promrhá tím, že se o ní mluví.

Bojovník světla vždy pozorně sleduje pohyby svého meče. Ale nesmí zapomenout, že také meč dává pozor na jeho pohyby.

Meč neslouží k tomu, aby jej používala ústa.

Někdy bojovníka světla pronásleduje zlo; on je tedy klidně pozve k sobě do stanu.

Zeptá se zla: „Chceš mě zranit, nebo mě použít k tomu, abych zraňoval druhé?“

Zlo se tváří, že to neslyší. Říká, že zná temnoty bojovníkovy duše. Dotýká se nezhojených ran a volá po pomstě. Připomíná, že zná některé léčky a nepostižitelné jedy, které mu pomohou zničit nepřátele.

Bojovník světla mu naslouchá. Jakmile začne být zlo roztěkané, naváže zase na předchozí rozmluvu a chce vědět podrobnosti všech jeho plánů. Když všechno vyslechne, vstane a odejde. Zlo mluvilo hodně dlouho a teď je tak vyčerpané a vprázdněné, že už ho následovat nedokáže.

Bojovník světla učiní nechtěně chybný krok, a propadne se do propasti. Děsí ho přízraky, trápí ho samota. Nečekal, že se mu to stane, protože usiloval o Dobrý boj, ale stalo se. Obestřen tmou, snaží se spojit se svým mistrem.

„Mistře, spadl jsem do propasti,“ říká. „Vody jsou tu hluboké a temné.“

„Pamatuj na jednu věc,“ odpoví mistr. „Člověk se neutopí proto, že se ponoří, ale proto, že zůstane pod vodou.“

A bojovník se ze všech sil snaží dostat ze situace, v níž se ocitl.

Bojovník světla se chová jako dítě.

Lidi to pohoršuje; zapomněli, že každé dítě se potřebuje bavit, hrát si, chovat se trochu drze, nevhodně a dětinsky se vyptávat, říkat hlouposti, kterým ani samo nevěří.

Zděšeně se pak ptají: „Tohle že je duchovní cesta? Ten člověk nemá rozum!“

Na takových poznámkách si bojovník zakládá. A svou nevinností a veselím zůstává ve spojení s Bohem, aniž ztrácí ze zřetele své poslání.

Slovo „odpovědnost“ významově předpokládá schopnost odpovědět, reagovat.

Jeden odpovědný bojovník byl schopen pozorovat a cvičit. Byl dokonce schopen být „nezodpovědný“: občas se nechal unést situací a neodpovídal ani nereagoval.

Ale poučil se; vzal to vážně, vyslechl radu, uměl pokorně přijmout pomoc.

Odpovědný bojovník není ten, kdo si bere na bedra celou tíži světa; je to člověk, který se naučil, jak si poradit s výzvami okamžiku.

Bojovník světla si nemůže vždycky vybírat bitevní pole.

Někdy se nechtě ocitne uprostřed boje, po němž netoužil; utíkat však nemá smysl, protože tomuto boji se nevyhne.

Tu si pak v okamžiku, kdy je konflikt téměř nevyhnutelný, bojovník promluví se svým soupeřem. Beze strachu či zbabělosti se snaží vyzvědět, proč chce ten druhý bojovat; co ho přimělo vyjít ze vsi a vyzvat ho k souboji. Aniž vytasí meč, přesvědčí ho, že tento boj není jeho.

Bojovník světla vyslechne, co mu soupeř chce sdělit. Bojuje jen tehdy, je-li to nezbytné.

Bojovník světla se zalekne důležitých rozhodnutí.

„To je na tebe moc velký úkol,“ řekne mu jeden přítel. „Neboj se, jdi do toho,“ řekne druhý. A bojovníkovy pochybnosti rostou.

Po několika úzkostných dnech si sedne do kouta stanu, kde obyčejně medituje a modlí se. Vidí sám sebe v budoucnosti. Vidí lidi, kteří budou mít z jeho jednání prospěch, a ty, kteří z něj budou mít škodu. Nechce způsobit zbytečné utrpení, ale také nechce opustit cestu.

Bojovník tedy čeká, až rozhodnutí vyplyne samo.

Bude-li třeba říci *ano*, řekne to odvázně. Bude-li třeba říci *ne*, řekne to beze strachu.

Každý bojovník světla přijímá bez výhrad svůj Osobní příběh.

Jeho druhové podotýkají: „Má obdivuhodnou víru!“

Tato slova nejdřív naplní bojovníka hrdostí, ale hned se zastydí, protože jeho víra není taková, jak se zdá.

V té chvíli mu pošeptá jeho anděl: „Jsi pouze nástrojem světla. Nemáš proč být pyšný ani proč cítit vinu; je to jen důvod k radosti.“

A když si bojovník světla uvědomí, že je pouhým nástrojem, nabývá větší jistoty a klidu.

„Hitler sice prohrál válku na bitevním poli, ale nakonec přece jen něco vyhrál,“ říká M. Halter. „Neboť člověk dvacátého století vytvořil koncentrační tábory, vzkřísil mučení a naučil své bližní, že je možné zavírat oči nad neštěstím druhých.“

Možná má pravdu: existují opuštěné děti, vraždění civilisté, nevinní lidé v žalářích, osamělí staří lidé, opilci v příkopech, šílenci u moci.

Ale možná vůbec nemá pravdu: existují bojovníci světla.

A bojovníci světla nikdy nepřijmou nepřijatelné.

Bojovník světla nikdy nezapomíná na staré přísloví: dobré kúzle nebečí. Křivdy se stávají. Všichni se dostávají do situací, jaké si nezaslouží – obvykle když se nemohou bránit. Porážka mnohokrát klepe bojovníkovi na dveře.

V takových chvílích je zticha. Neplytvá energií na slova, protože těmi se nic nespraví; lepší je snažit se vydržet, mít trpělivost a vědět, že Někdo se na to dívá. Někdo, kdo uvidí nespravedlivé utrpení a nesmíří se s tím. Onen Někdo mu dává to, co potřebuje nejvíc: čas. Dříve či později vše bude znovu pracovat v jeho prospěch.

Bojovník světla je moudrý; o svých porážkách nehovoří.

Meč nemusí dlouho vydržet. Bojovník světla však musí vydržet hodně. Proto se nenechá mýlit vlastními schopnostmi a snaží se zabránit, aby jej někdo zaskočil. Každé věci přikládá takovou cenu, jakou si zaslouží. Když mnohdy čelí závažným záležitostem, ďábel mu našeptává: „S tím si nedělej starosti, není to nic vážného.“

Jindy zase v banálních situacích mu ďábel říká: „Řešení tohoto problému musíš věnovat všechny síly.“

Bojovník neposlouchá, co mu říká ďábel: on sám je mistrem svého meče.

Každý bojovník světla je stále ve střehu.

Nežádá druhé o dovolení, aby směl třítat meč; prostě jej uchopí. Také neztrácí čas vysvětlováním svých činů; věren božským úradkům se sám zodpovídá z toho, co činí.

Podívá se, koho má po boku, a pozná své přátele. Ohlédne se a pozná své protivníky. Nesmiřuje se se zradou, ale nemstí se; pouze odstrčí nepřátele ze svého života a nebojuje s nimi déle, než je třeba.

Žádný bojovník se nesnaží vypadat; on je.

Bojovník se nedruží s nikým, kdo mu chce ublížit. Rovněž nevyhledává společnost lidí, kteří ho chtějí „utěšovat“.

Vyhýbá se těm, které najde vedle sebe jenom v případě prohry: tihle falešní přátelé chtějí dokázat, že slabost se dočká úspěchu. Vždycky přinášejí špatné zprávy. Vždycky se pod rouškou „solidarity“ pokoušejí otřást bojovníkovou sebedůvěrou.

Když zjistí, že je raněn, rozplývají se v slzách, ale – v hloubi duše – se radují, protože utrpěl porážku. Nechápu, že porážka patří k boji.

Opravdoví spolubojovníci stojí při svém druhovi ve všech situacích, ve chvílích těžkých i ve chvílích bezstarostných.

Na počátku svého boje bojovník světla prohlásil: „Mám sny.“

Po několika letech si uvědomí, že je možné dojít tam, kam chce; ví, že ho čeká odměna.

Tehdy zesmutní. Zná cizí neštěstí, samotu i zklamání, které provázejí značnou část lidstva, a domnívá se, že si nezaslouží, co má dostat.

Jeho anděl mu pošeptá: „Odevzdej vše.“ Bojovník poklekne a daruje Bohu svá vítězství.

Odevzdání donutí bojovníka, aby si nekladl hloupé otázky, a pomůže mu překonat pocit viny.

Bojovník světla má meč pevně v ruce.

On sám rozhodne, co bude dělat a co za žádných okolností neudělá.

Jsou chvíle, kdy jej život přivede do krize: musí se odloučit od něčeho, co vždy miloval; tehdy bojovník přemýšlí. Zkoumá, jestli plní vůli Boží, nebo jestli naopak jedná sobecky. Pokud opravdu patří tato odluka k jeho cestě, přijme ji bez námitek.

Jestliže však odluku vyvolala cizí zloba, bojovník je ve své odpovědi nelítostný.

Bojovník zná úder i odpuštění. Obou umí používat stejně obratně.

Bojovník světla neupadne do léčky slova „svoboda“.

Je-li jeho lid utiskován, svoboda představuje jasný pojem. V té chvíli použije meč a štít a bojuje do posledního dechu. Tváří v tvář útisku je svoboda srozumitelná: je to opak otroctví.

Občas však bojovník slýchá, jak starší lidé říkají: „Až přestanu pracovat, budu svobodný.“ Ale po roce si pak tíž lidé stěžují: „Život je jenom nuda a zvyk.“ V tom případě je svoboda těžko pochopitelná; znamená ztrátu smyslu.

Bojovník světla má trvalý závazek: je otrokem svého snu a je svobodný ve svých krocích.

Žádný bojovník světla neopakuje pořád týž boj – zvlášť, když se nepostupuje nebo neustupuje.

Nedojde-li v bitvě k pokroku, bojovník pochopí, že je třeba jednat s nepřítelem o příměří; oba už si ověřili umění meče a nyní se musejí domluvit.

Je to gesto důstojné – a nikoli zbabělé. Je to rovnováha sil a změna strategie.

Po stanovení mírových plánů se bojovníci vracejí domů. Nikomu nic nemusejí dokazovat; bojovali Dobrý boj a uchovali si víru. Každý z nich o něco ustoupil a naučili se tak umění vyjednávat.

Přátelé se bojovníka ptají, odkud čerpá energii. Odpoví: „Od skrytého nepřítele.“

Přátelé se ptají, kdo to je.

Bojovník říká: „Někdo, koho nemůžeme zasáhnout.“

Může to být kluk, který ho přepral v dětské rvačce, děvče, jež mu v jedenácti dalo košem, učitel, který mu řekl, že je osel. Když je bojovník unaven, napadne ho, že ten nepřítel dosud nepoznal jeho odvalu.

Nepomýšlí na pomstu, protože skrytý nepřítel už není částí jeho historie. Zamýšlí pouze zlepšit své schopnosti, aby jeho činy oběhly svět a dospěly ke sluchu toho, kdo jej v minulosti zranil.

Včerejší bolest je silou bojovníka světla.

Každý bojovník světla má v životě vždy druhou příležitost.

Ani on, tak jako všichni ostatní muži a ženy, neuměl vládnout mečem už od narození; dopustil se mnoha chyb, dříve než odhalil svůj Osobní příběh.

Žádný bojovník si nemůže sednout k ohni a říct druhým: „Vždycky jsem jednal správně.“ Ten, kdo to tvrdí, lže a dosud se nenaučil znát sebe sama. Opravdový bojovník už v minulosti způsobil mnohé bezpráví.

Během své cesty si však uvědomí, že se znovu setkává s lidmi, jimž ukřivdil.

Je to příležitost napravit zlo, jehož se dopustil. Vždy této šance bez váhání
využije.

Každý bojovník je prostý jako holubice a obezřetný jako had.

Když se dá s lidmi do hovoru, nesoudí chování druhých; ví, že temnoty používají neviditelné sítě, aby šířily své zlo. Tato síť zachytí jakékoli vyslovené sdělení a změni je v pletichu a závist, jež cizopasí na lidské duši.

Tak vše, co se o někom řekne, vždy nakonec dospěje k sluchu nepřátel oné osoby, obtíženo navíc jedem a zlobou.

Proto když bojovník mluví o jednání svého bratra, představuje si, že stojí vedle něho, takže slyší, co říká.

Tak praví Breviř středověkého rytířstva:

„Duchovní energie Cesty připravuje tvého ducha s pomocí spravedlnosti a trpělivosti.

Taková je Cesta rytíře: cesta snadná a současně nesnadná, neboť nutí opustit věci zbytečné a přátelství náhodná. Proto mnohý zpočátku váhá, než se jí vydá.

Zde je první ponaučení rytířstva: vymažeš to, co jsi dosud zapsal do sešitu svého života: neklid, nejistotu, lež. A místo toho napíšeš slovo **odvaha**. Nastoupíš-li pouť s tímto slovem a dál půjdeš s vírou v Boha, dojdeš tam, kam potřebuješ.“

Když se přiblíží okamžik bitvy, bojovník světla je připraven na všechny možnosti.

Zkoumá každou strategii a táže se: „Co bych udělal, kdybych měl zápasit sám se sebou?“ Tak si uvědomí své slabiny.

V tu chvíli už se protivník blíží a přináší plno slibů, úmluv a vyjednávání. Má lákavé návrhy a snadné volby.

Bojovník každý návrh prozkoumá; i on usiluje o dohodu, ale hodlá si zachovat důstojnost. Vyhne-li se bitvě, neudělá to proto, že se nechal zlákat – shledal však, že je to nejlepší strategie.

Žádný bojovník světla nepřijímá dary od svého nepřítele.

Opakují tedy:

Bojovníci světla se poznají podle pohledu. Existují na světě, jsou jeho částí a na svět byli vysláni bez mošny a bez obuvi. Často bývají zbabělí. Nejednají vždy správně.

Bojovníci světla se trápí kvůli hloupostem, zabývají se malichernostmi, myslí si, že nejsou schopni růst. Bojovníci světla se občas považují za nehodné jakéhokoli požehnání nebo zázraku.

Bojovníci světla se často ptají, co tu vlastně dělají. Mnohokrát shledávají, že jejich život nemá smysl.

Proto jsou bojovníky světla. Protože chybují. Protože se ptají. Protože dál hledají nějaký smysl. A nakonec jej najdou.

Bojovník světla se nyní probouzí ze spánku.

Pomyslí si: „Neumím si poradit s tím světlem, jímž rostu.“ Světlo však nemizí.

Bojovník uvažuje: „Bude to vyžadovat změny, do kterých se mi nechce.“ Světlo září dál – protože chtění je zálučné.

Pak si bojovníkův zrak i srdce na světlo zvyknou. Bojovník už se ho neleká a postupně přijímá svůj Příběh, přestože to může být, riskantní.

Bojovník dlouho spal. Je přirozené, že se probouzí pomalu.

Zkušený zápasník snáší urážky; zná sílu své pěsti, obratnost svých úderů. Stojí-li před nepřipraveným odpůrcem, zahledí se mu hluboko do očí a zvítězí, aniž musí přenést zápas do fyzické polohy.

Postupně s tím, jak se bojovník učí u svého duchovního mistra, světlo víry začne zářit i v jeho očích a on už nemusí nikomu nic dokazovat. Nevšímá si útočných argumentů protivníka – jenž tvrdí, že Bůh je pověra, že zázraky jsou triky, že víra v anděly je útěk před realitou.

Stejně jako zápasník i bojovník světla zná svou nesmírnou sílu; nikdy nebojuje s někým, kdo si nezaslouží poctu jeho boje.

Bojovník světla musí mít stále na paměti pět pravidel války, jak je před téměř třemi tisíci let sepsal Sun-c':

Víra: dřív než se začneš bít, musíš uvěřit tomu, zač bojuješ.

Druh: vyber si spojence a nauč se bojovat společně s nimi, protože nikdo nezvítězí ve válce sám.

Čas: boj v zimě je odlišný od boje v létě; dobrý bojovník pozorně volí správný okamžik pro začátek bitvy.

Prostor: v průsmyku se bojuje jinak než na rovině. Vezmi v úvahu, co je kolem tebe a jaký pohyb bude nevhodnější.

Strategie: nejlepší bojovník si bitvu promyslí předem.

Když střetnutí končí, bojovník zřídka kdy zná výsledek.

V průběhu boje vzniklo kolem něho hodně energie a existuje okamžik, kdy je ještě stejně tak možné vítězství jako porážka. Čas řekne, kdo zvítězil nebo prohrál; bojovník však ví, že od onoho okamžiku už nic víc dělat nemůže: osud toho boje je v rukou Božích.

V takových chvílích se bojovník světla nestará o výsledky. Zkoumá své srdce a ptá se: „Bojoval jsem Dobrý boj?“ Je-li odpověď kladná, pak odpočívá. Je-li odpověď záporná, uchopí meč a začne znovu s výcvikem.

Bojovník světla má v sobě božskou jiskru.

Jeho osudem je být ve společnosti ostatních bojovníků, ale – občas – bude třeba, aby sám pěstoval umění meče: proto se v odloučení od druhů chová jako hvězda.

Osvěcuje tu část Vesmíru, jež mu byla určena, a snaží se ukázat galaxie a světy všem, kdož se dívají na nebe.

Bojovníkova vytrvalost bude záhy odměněna. Ponenáhlu se přibližují další bojovníci a společně se sdružují v konstelace se svými symboly a tajemstvími.

Občas má bojovník světla dojem, že prožívá současně dva životy.

V jednom z nich musí dělat všecko, co nechce, bojovat za ideje, v něž nevěří. Existuje však jiný život a on jej objevuje ve svých snech, četbě a setkání s lidmi, kteří smýšlejí jako on.

Bojovník postupně dovoluje, aby se oba životy k sobě přiblížily. „Existuje most, který spojuje vše, co dělám, s tím, co bych rád dělal,“ uvažuje. Ponenáhlu mu sny ovlivňují každodennost, až si jednou uvědomí, že je připraven k tomu, po čem vždy toužil.

Pak stačí trochu odvahy – a oba životy se promění v jeden jediný.

Zapiš si znovu, co už bylo řečeno:

Bojovník světla potřebuje čas sám pro sebe. Ten čas využívá k odpočinku, k přemítání, ke styku s Duší světa. Dokáže meditovat i uprostřed bitvy.

Jsou chvíle, kdy bojovník pokojně usedne a nechá, ať se kolem něj všechno děje dál jako dosud. Pohlíží na svět jako divák, nesnaží se být větší ani menší – jen se bez odporu odevzdává životnímu běhu.

Ponenáhlu se vše, co se zdálo složité, začne zjednodušovat. A bojovník se zaraduje.

Bojovník světla se má na pozoru před lidmi, kteří se domnívají, že znají cestu.

Vždy se natolik spoléhají na svou schopnost rozhodování, že si neuvědomují, s jakou ironií píše osud život každého z nás: a vždy si stěžují, když jim něco nevyhnutelného klepe na dveře.

Bojovník světla má sny. Jeho sny jej vedou vpřed. Ale nikdy se mylně nedomnívá, že cesta je snadná a brána široká. Ví, že ve Vesmíru se vše děje jako v alchymii: **solve et coagula**, říkali mistři. „Odděluj a zhušťuj své síly v souladu se situací.“

Jsou chvíle, když je třeba jednat, a chvíle, kdy je třeba přijímat. Bojovník to rozlišuje.

Jakmile se bojovník světla naučí zacházet s mečem, zjistí, že si musí doplnit výzbroj – potřebuje tedy brnění.

Jde si je opatřit a vyslechne návrhy prodavačů:

„Používej pancíř samoty,“ říká jeden.

„Používej štít cynismu,“ odpoví druhý.

„Nejlepším brněním je do ničeho se neplést,“ tvrdí třetí.

Bojovník je však neposlechne. Klidně se odebere na své posvátné místo a oděje se nezničitelným pláštěm víry.

Víra zadrží všechny rány. Víra promění jed v křišťálově čistou vodu.

„Vždycky věřím všemu, co mi lidé říkají, a pokaždé se zklamu,“ prohlašují bojovníkovi druzi.

Je důležité lidem důvěřovat; žádný bojovník světla se nebojí zklamání – protože zná moc svého meče a sílu své lásky.

Umí si nicméně stanovit meze: něco jiného je přijímat Boží znamení a chápat, že andělé nám dávají rady ústy našeho bližního, než nebýt s to se rozhodnout a ustavičně nechávat na druhých, aby nám řekli, co máme dělat.

Bojovník důvěřuje druhým, protože důvěřuje – především – sám sobě.

Bojovník světla pohlíží na život laskavě a pevně.

Stojí před tajemstvím, na něž jednoho dne najde odpověď. Neustále si říká: „Tenhle život mi však připadá bláznivý.“

Má pravdu. Odevzdává se zázraku každodennosti a zjišťuje, že nedokáže vždy předvídat důsledky svých činů. Občas působí, aniž ví, že právě působí, zachraňuje, aniž ví, že právě zachraňuje, trpí, aniž ví, proč je smutný.

Ano, tenhle život je bláznivý. Ale velká moudrost bojovníka spočívá v tom, že si své bláznovství dobře zvolil.

Bojovník světla pozoruje dva sloupy po stranách dveří, jež hodlá otevřít. Jeden sloup se nazývá Strach, druhý se nazývá Touha. Bojovník se podívá na sloup Strachu, na němž stojí psáno: „Vstoupíš do neznámého a nebezpečného světa, kde ti nic z toho, co ses dosud naučil, k ničemu nebude.“

Bojovník se podívá na sloup Touhy, na němž stojí psáno: „Odejdeš ze známého světa, kde se uchováva vše, co jsi vždy chtěl a kvůli čemu jsi tolik bojoval.“

Bojovník se usměje – neboť neexistuje nic, co by ho děsilo, a nic, co by jej poutalo. S jistotou člověka, jenž ví, co chce, otevře dveře.

Bojovník světla provádí velmi účinné cvičení vnitřního růstu: věnuje pozornost věcem, které dělává automaticky – jako dýchání, mrkání nebo sledování okolních předmětů.

Dělá to, kdykoli je na rozpacích. Zbaví se tak napětí a ještě víc uvolní svou intuici – aniž do ní zasahují jeho obavy nebo touhy. Některé problémy, jež se zdály neřešitelné, se nakonec vyřeší, některé bolesti, jež považoval za nepřekonatelné, se snadno rozplynou.

Používá tuto techniku vždy, když musí čelit nějaké obtížné situaci.

Bojovník světla někdy slyší: „O některých věcech mluvit nechci, protože lidé jsou závistiví.“

Bojovník se směje, když to slyší. Závist nemůže nijak uškodit – jestliže ji nepřijmeme. Závist patří k životu a všichni se musejí naučit, jak se s ní vyrovnat.

Nicméně bojovník málokdy mluví o svých plánech. A lidé se někdy domnívají, že se obává závisti.

On však ví, že vždycky, když mluví o nějakém snu, ubírá z něho trochu energie k tomu, aby se vyjádřil. A tolik mluvení by mu pak málem spotřebovalo všechnu energii nutnou k činu.

Každý bojovník světla zná sílu slov.

Bojovník světla zná cenu vytrvalosti a odvahy.

V boji mnohokrát utrpí nezdár, který nečekal. A pochopí, že – v průběhu války – nepřítel v některých bitvách zvítězí. Když k tomu dojde, opláče své rány a snaží se sebrat síly. Potom se však ihned vrací do boje za své sny.

Čím déle by totiž zůstal stranou, tím slabší, bázlivější a ustrašenější by se mohl cítit. Když spadne jezdec z koně a okamžitě na něj znovu nenasedne, už nikdy se to neodváží opakovat.

Každý bojovník světla ví, co stojí za to.

O svých akcích rozhoduje s pomocí inspirace a víry.

Setkává se však s lidmi, kteří ho povolávají do bojů, jež nejsou jeho, na bitevní pole, která nezná – nebo ho nezajímají. Chtějí ho zaplést do střetů, jež jsou důležité pro ně – nikoli pro něho.

Často jsou to lidé jemu blízcí, kteří ho mají rádi, důvěřují jeho síle a – protože jsou v úzkých – chtějí si jeho pomoc vynutit.

V tom případě se bojovník usměje a nešetří projevy lásky – ale výzvu nepřijme.

Opravdový bojovník světla si své bitevní pole volí vždy sám.

Bojovník světla umí prohrávat.

Nebere porážku lhostejně a neříká fráze jako „na tom přece tolik nezáleželo“ nebo „tohle jsem vlastně vůbec nechtěl“. Přijímá porážku jako porážku – a nepokouší se ji vydávat za vítězství.

Trpce pociťuje bolavé rány, lhostejnost přátel, samotou prohry. Tehdy si říká: „Za něco jsem bojoval, ale neuspěl jsem. Prohrál jsem svou první bitvu.“

Tahle věta mu znovu dodá sil. Bojovník ví, že nikdo nevyhraje pokaždé – a umí odlišit své úspěchy od svých chyb.

Když něco chceme, celý Vesmír se spojí, abychom toho dosáhli. Bojovník světla to ví.

Proto pečlivě zvažuje své myšlenky. Pod mnoha dobrými úmysly se tají pocity, jež se nikdo neodváží přiznat ani sám sobě: pomsta, sebezničení, vina, strach z vítězství, potměšilá radost z cizí tragédie.

Vesmír nesoudí: spojí se, abychom uskutečnili svou touhu. Proto bojovník nebojácně zkoumá stíny své duše, aby zjistil, jestli pro sebe nežádá něco špatného.

A vždy pečlivě zvažuje své úmysly.

Ježíš pravil: „Buď řeč vaše: Jistě, jistě; nikoli, nikoli.“ Když na sebe bojovník bere nějakou odpovědnost, dostojí slovu.

Ti, kdož něco slibují – a nespím –, ztrácejí sebeúctu, stydí se za své činy. Tihle lidé celý život jen utíkají; promarní mnohem víc sil na spoustu výmluv, jimiž znectí své slovo, než kolik potřebuje bojovník světla, aby dodržel své závazky.

I on někdy převezme nesmyslnou odpovědnost, z níž vzejde nějaká škoda. Už to nebude opakovat – přesto však ctí své slovo a zaplatí za svou neuváženost.

Po vítězství v bitvě bojovník oslavuje.

Toto vítězství jej stálo těžké chvíle, celé noci pochybností, nekonečné dny čekání. Od nepamětna patří oslava triumfu k životním obřadům: je to přechodový rituál.

Bojovníkovi druzi sledují jeho veselí a myslí si: „Proč to dělá? Příští bitvu může prohrát. Může přivolat zlobu nepřítele.“

Bojovník však ví, proč to dělá. Sám se obdaří nejlepším darem, který mu vítězství může přinést: sebedůvěrou.

Slaví dnes své včerejší vítězství, aby byl silnější v zítřejším boji.

Jednoho dne bez jakékoli výstrahy bojovník zjistí, že už nebojuje stejně nadšeně jako dřív.

Dál dělá všechno, co dělal, ale každé hnutí jako by ztratilo smysl. Tehdy má jedinou volbu: pokračovat v Dobrém boji. Modlí se buď z povinnosti, nebo ze strachu, anebo bůhví proč – ale svou cestu nepřerušuje.

Ví, že anděl Toho, jenž jej inspiruje, se někde zatoulal. Bojovník se dál soustřeďuje na svůj boj a hodlá vytrvat – přestože se vše zdá marné. Zanedlouho se anděl vrátí a už pouhý šelest jeho křídel navrací bojovníkovi radost.

Každý bojovník světla se poděluje s ostatními o vše, co o cestě ví.

Pomoz a bude ti pomoženo. Každý musí předat, co se naučil. Proto usedne bojovník k ohni a vypráví, jak prožil svůj den v boji.

Přítel mu pošeptá: „Proč mluvíš tak otevřeně o své strategii? Copak nevidíš, že se pak třeba budeš muset rozdělit s ostatními o to, čeho dosáhneš?“

Bojovník se jen usměje a neodpoví. Ví, že kdyby skončil svou pouť v prázdném ráji, jeho boj by neměl smysl.

Bojovník světla poznal, že Bůh používá samotu, aby poučil o soužití. Používá hněv, aby ukázal nesmírnou cenu míru. Používá nudu, aby zdůraznil význam dobrodružství a opouštění.

Bůh používá mlčení, aby poučil o odpovědnosti slov. Používá únavu, aby bylo možno porozumět hodnotě probuzení. Používá nemoc, aby zdůraznil požehnání zdraví.

Bůh používá oheň, aby poučil o vodě. Používá zemi, aby se chápala cena vzduchu. Používá smrt, aby ukázal význam života.

Bojovník světla dává dřív, než ho někdo požádá.

Při pohledu na to někteří druhové podotýkají: „Kdo něco potřebuje, tak si o to řekne.“

Ale bojovník ví, že existuje hodně lidí, kteří nedokážou – prostě **nedokážou** – požádat o pomoc. Vedle něho existují jedinci, jejichž srdce je tak křehké, že začnou stonat láskou, hladoví po citu, a stydí se to ukázat.

Bojovník je shromáždí kolem ohně, vypráví příběhy, podělí se o jídlo, opije se s nimi. Nazítří se všichni cítí líp.

Ti, kdož lhostejně přihlížejí bídě, jsou ti nejbídnější.

Struny, jež jsou ustavičně napjaté, nakonec neladí.

Bojovníci, kteří pořád cvičí, ztratí bojové nadšení. Koně, kteří ustavičně skáčou přes překážky, si nakonec zlomí nohu. Luky den co den ohýbané už nevystřelují šípy s touž silou.

Proto se bojovník světla snaží zabavit každodenními maličkostmi, i když na to zrovna nemá náladu.

Bojovník světla naslouchá slovům Lao-c', jenž praví, že se musíme odpoutat od představy dní a hodin a stále více pozornosti věnovat minutě.

Jen tak dokáže rozřešit některé problémy ještě dřív, než nastanou; soustředí-li pozornost na maličkosti, dokáže se vyhnout velkým pohromám.

Ovšem myslet na maličkosti neznamena být malé mysli. Přílišná starostlivost nakonec vypudí ze života jakoukoli stopu radosti.

Bojovník ví, že každý velký sen je složen z mnoha různých věcí, tak jako sluneční světlo je souhrem milionů paprsků.

Jsou chvíle, kdy bojovníkova cesta prochází obdobím rutiny. Tehdy se mu hodí ponaučení Nachmana z Braclavi: „Jestliže nedokážeš meditovat, opakuj si jedno jediné slovo, protože to prospívá duši. Nic víc neříkej, jen to slovo bez ustání, nesčíslněkrát opakuj. Nakonec ztratí smysl a hned nato získá nový význam. Bůh otevře brány a ty nakonec tímto prostým slovem řekneš vše, cos chtěl.“

Když je bojovník nucen vykonávat víckrát týž úkol, použije tuto taktiku a promění svou práci v modlitbu.

Žádný bojovník světla nemá Jistoty“, ale má před sebou cestu – jíž se snaží přizpůsobit v souladu s časem.

V létě bojuje s jinou výzbrojí a jinak než v zimě.

Jelikož je duševně pružný, už neposuzuje svět z hlediska něčeho „správného“ a „chybného“, nýbrž z hlediska „postoje pro tu chvíli nejvhodnějšího“.

Ví, že jeho druhové se také musejí přizpůsobovat, a nepřekvapí ho, když oni změní pouze postoj. Dává všem čas potřebný k tomu, aby zdůvodnili své činy.

Nepřipouští však zradu.

Bojovník sedává u ohně s přáteli.

Celé hodiny se navzájem obviňují, ale nakonec se všichni uloží k spánku ve společném stanu a zapomenou na urážky, které padly. Čas od času se ve skupině objeví nový příchozí. Protože ještě s nimi nemá společný příběh, ukazuje jen své dobré vlastnosti, a někdo v něm pak vidí mistra. Bojovník světla ho však nikdy neporovnává se starými druhy ve zbrani. Cizinec je vítán, ale důvěřovat mu bude teprve tehdy, až zjistí také jeho vady.

Žádný bojovník světla se nepouští do boje, nezná-li meze svého spojence.

Bojovník zná staré lidové rčení: „Kdyby lítost zabíjela...“

A ví, že lítost zabíjí; pohnutí nahodává duši člověka, který učinil něco špatného, a vede k sebezničení.

Takhle bojovník zemřít nechce. Když se zachová nějak hanebně nebo špatně – protože je člověk plný chyb –, nestydí se poprosit za odpuštění. Je-li to ještě možné, ze všech sil se snaží napravit zlo, jež spáchal. Pokud už osoba, které ublížil, zemřela, prokáže něco dobrého cizímu člověku a tento skutek věnuje duši toho, jehož zranil.

Žádný bojovník světla se nesírá lítostí, protože takový postoj zabíjí. Pokoří se a odčiní zlo, jež způsobil.

Všichni bojovníci světla slýchali, jak matka říká: „Můj syn to udělal, protože ztratil hlavu, ale –v jádru –je to moc hodný člověk.“

Přestože bojovník svou matku ctí, ví, že tomu tak není. Neobviňuje se za neuvážené činy a také neomlouvá všechno špatné, co udělá – protože tak by nikdy svou pouť nezlepšil.

Má dost zdravého rozumu, aby posuzoval výsledek svých činů – a nikoli úmysly, s nimiž k nim přistupoval. Nevyvrací nic, co dělá, i když někdy musí za svou chybu zaplatit vysokou cenu.

Staré arabské přísloví praví: „Bůh soudí strom podle jeho plodů, a ne podle jeho kořenů.“

Dříve než bojovník učiní nějaké důležité rozhodnutí – třeba než vyhlásí válku, než odejde se svými druhy do jiného kraje nebo než zvolí pole, jež má být oseto –, ptá se sám sebe: „Jak se to dotkne páté generace mých potomků?“ Bojovník ví, že důsledky činů každého člověka sahají do daleké budoucnosti, a potřebuje vědět, jaký svět svému pátému pokolení zanechá.

„Nerozpoutávej bouři ve sklenici vody,“ upozorňuje kdosi bojovníka světla.

On však těžké chvíle nikdy nezveličuje a vždy se snaží zachovat potřebný klid.

Nicméně nesoudí cizí bolest.

Něco nepatrného – co se ho nijak nedotkne –může rozpoutat bouři, k níž se schylovalo v duši jeho bratra. Bojovník respektuje cizí utrpení a nepokouší se je srovnávat se svým vlastním.

Kalich utrpení není stejně velký pro každého.

„První vlastností duchovní cesty je odvaha,“ pravil Gándhí.

Zbabělcům připadá svět hrozivý a nebezpečný. Vyhledávají falešnou jistotu života bez velkých výzev a vyzbrojují se až po zuby, aby bránili to, co jim podle jejich názoru patří. Zbabělci si nakonec vybudují mříže vlastního vězení.

Bojovník světla míří svým myšlením za obzor. Ví, že kdyby něco neudělal sám pro svět, neudělá to nikdo.

Účastní se tedy Dobrého boje a pomáhá druhým, ačkoli vlastně neví, proč to dělá.

Bojovník světla čte pozorně text, který Duše světa poslala Chicu Xavierovi¹:

„Když se ti podaří překonat vážné problémy v soužití, nevzpomínej na těžké chvíle, ale na radost z toho, že i tuhle životní zkoušku jsi zvládl. Když ukončíš nějaké dlouhé léčení, nemysli na to, co jsi musel vytrpět, ale na Boží požehnání, jež umožnilo, že ses uzdravil.

Až do konce života měj na paměti vše dobré, co vzešlo z obtíží. Je to důkaz tvých schopností, který ti dodá sebedůvěru před jakoukoli překážkou.“

Bojovník světla se soustřeďuje na malé zázraky každodenního života.

To, co je krásné, dokáže vidět proto, že má krásu v nitru – neboť svět je zrcadlo a každému člověku vrací odraz jeho vlastní tváře. Přestože bojovník zná své chyby a nedostatky, dělá vše pro to, aby si v krizových situacích zachoval veselou mysl.

Svět se mu konec konců snaží pomáhat, i kdyby všechno kolem zdánlivě nasvědčovalo opaku.

¹ Francisco Candido Xavier (1910-2002), brazilské médium, autor čtyř set psychografických děl. (Pozn. překl.)

Existuje citový odpad, produkovaný dílnami myšlení. Jsou to bolesti, které už pominuly a teď nejsou k ničemu. Jsou to různé zábrany, kdysi důležité, ale v současné době zbytečné.

I bojovník má své vzpomínky, ale umí odlišit užitečné od nepotřebného: vyhazuje své citové smetí.

Jeden přítel říká: „Patří to přece k mé historii. Proč bych se měl zbavovat citů, které poznamenaly mou existenci?“

Bojovník se usměje, ale nepokouší se cítit něco, co už necítí. Mění se – a chce, aby jeho city s ním držely krok.

Jakmile mistr vidí, že je bojovník sklíčený, řekne mu:

„Ty nejsi to, co se objeví, když zesmutníš. Ty jsi mnohem víc než to.

Zatímco mnozí odešli – z důvodů, které nikdy nepochopíme –, ty jsi stále zde. Proč Bůh odvedl tak neuvěřitelné lidi a nechal tu tebe?

V téhle chvíli už miliony osob rezignují. Nehněvají se, nepláči, dál nic víc nedělají, jen čekají, až přejde čas. Ztratili schopnost reagovat.

Ty jsi však smutný. To dokazuje, že tvoje duše je ještě naživu.“

Někdy uprostřed zdánlivě nekončící bitvy dostane bojovník nápad a v několika vteřinách se mu podaří zvítězit.

Tedy si pomyslí: „Proč jsem strpěl tak dlouhý boj, když jsem to mohl vyřídit s poloviční námahou?“

Ve skutečnosti každý problém – jakmile je vyřešen – se zdá prostý. Velké vítězství, které dnes vypadá jednoduše – bylo vyústěním celé řady malých vítězství, jež prošla nepozorována.

Pak tedy bojovník pochopí, co se vlastně stalo, a klidně spí. Místo aby se obviňoval, že mu tak dlouho trvalo, než k něčemu došel, raduje se, že přece jen došel.

Existují dva typy modliteb.

V prvním typu prosíme, aby se něco uskutečnilo, a snažíme se říci Bohu, co má udělat. Nedáváme Stvořiteli ani čas, ani prostor, aby mohl jednat. Bůh – jenž dobře ví, co je pro každého nejlepší – bude dál činit, co uzná za vhodné. A ten, kdo se modlí, má pak dojem, že nebyl vyslyšen.

V druhém typu modlitby člověk spoléhá v životě na úradek Stvořitele, třebaže nechápe nebeské cesty. Prosí, aby byl ušetřen utrpení, prosí o radost v Dobrém boji, ale ani na okamžik neopomíná říct: „Buď vůle Tvá.“

Bojovník světla se modlí tím druhým způsobem.

Bojovník ví, že nejdůležitějšími slovy ve všech jazycích jsou pouhá slůvka:

Ano. Láska. Bůh.

Jsou to slova, která se snadno vysloví a zaplní obrovité prázdné prostory.

Existuje však slovo – rovněž maličké –, které mnohým lidem přijde zatěžko říci: *ne*.

Kdo nikdy neříká *ne*, považuje se za šlechetného, chápavého a zdvořilého; *ne* totiž provází pověst čehosi zhoubného, sobeckého, pramálo duchovního.

Do téhle léčky bojovník neupadne. Někdy – když říká druhým *ano* – by v duchu mohl říci *ne*.

Proto nikdy neříká *ano* ústy, jestliže jeho srdce říká *ne*.

Za prvé: Bůh je odříkání. Trp v tomto životě, a budeš šťasten v životě příštím.

Za druhé: kdo se baví, je dítě. Žij ve stálém napětí.

Za třetí: druzí vědí, co je pro nás nejlepší, protože jsou zkušenější.

Za čtvrté: je naší povinností uspokojit druhé. Musíme se jim zalíbit, i kdyby to znamenalo značné oběti.

Za páté: nesmíme se napít z kalichu štěstí, mohlo by nám zachutnat – a ne vždy je můžeme mít.

Za šesté: musíme přijímat všechny tresty. Jsme vinni.

Za sedmé: Strach je výstraha. Nebudeme riskovat.

Těmito příkázáními se žádný bojovník světla řídit nemůže.

Dav lidí stojí uprostřed cesty a brání vstupu do ráje.

Puritán se ptá: „Proč hříšníci?“

Mravokárce hřímá: „Nevěstka se chce s námi účastnit hostiny!“

Strážce společenských hodnot vykřikuje: „Jak odpustit cizoložnici, jestliže zhřešila?“

Kající si rve roucho: „Proč uzdravovat slepce, jenž myslí jen na svou nemoc, a ani nepoděkuje?“

Bouří se asketa: „Připustíš, aby ti ta žena drahým olejem pomazala hlavu! Proč je raději neprodat a nekoupit jídlo?“

Ježíš s úsměvem nechává dveře dokořán. A bojovníci světla vstupují bez ohledu na hysterický povyk.

Protivník je chytrý.

Kdykoli může, sáhne k té nejsnadnější a neúčinnější zbraně: k intrice. Nestojí ho to moc námahy – protože druzí pracují za něj. Slova vedená zlým úmyslem zničí celé měsíce oddanosti, celá léta snahy o harmonii.

Bojovník světla se obětí této léčky stává často. Neví, odkud úder přichází, a nemůže nijak dokázat, že jde o lež. Intrika nepřipouští právo na obhajobu: odsuzuje bez soudu.

Bojovník pak snáší důsledky a nezasloužené tresty – neboť slovo je mocné a on to ví. Trpí však mlčky a nikdy nepoužije téže zbraně, aby napadl svého protivníka.

Bojovník světla není zbabělec.

„Dej hlupákovi tisícerý rozum, a on bude chtít jen ten tvůj,“ praví arabské přísloví. Když hodlá bojovník světla osázet svou zahradu, všimne si, že ho zpovzdálí sleduje soused. Ten rád dává rady, jak zasévat činy, hnojit myšlenky, zavlažovat úspěchy.

Jestliže dá bojovník na jeho slova, nakonec udělá práci, která nebude jeho; zahrada, o níž pečuje, bude dílem souseda.

Skutečný bojovník světla však ví, že každá zahrada má svá tajemství, jež může odhalit jen trpělivá ruka zahradníka. Proto se raději soustředí na slunce, déšť a roční období.

Ví, že hlupák, který radí, co dělat s cizí zahradou, se o své rostliny nestará.

V boji je třeba být ve střehu a mít po boku věrné druhy.

Zničehonic se však ten, kdo dosud bojovníka světla v boji provázel, stane jeho protivníkem.

Bojovník pocítí nejdřív nenávist; ví však, že zaslepený člověk je uprostřed bitvy ztracen.

Snaží se tedy vidět to dobré, co bývalý spojenec učinil v době, kdy byli spolu; pokouší se pochopit, co ho vedlo k náhlé změně postoje, jaké rány se mu nahromadily v duši. Zjišťuje, co způsobilo, že jeden z nich dvou upustil od dialogu.

Nikdo není úplně dobrý ani špatný; na to bojovník myslí, když vidí, že má nového protivníka.

Bojovník ví, že účel nesvětí prostředky.

Neboť žádný účel neexistuje; existují pouze prostředky. Život vede bojovníka z neznáma do neznáma. Každý okamžik je zahalen tímto vzrušujícím tajemstvím: bojovník neví, odkud přišel ani kam jde.

Není zde však náhodou. A raduje se z překvapení, nadchnou jej kraje, jež nezná. Častokrát cítí strach, ale to je u bojovníka běžné.

Bude-li myslet jenom na cíl, nedokáže dávat pozor na znamení, jež se objeví cestou. Soustředí-li se jenom na jednu otázku, přijde o mnoho odpovědí, které má na dosah ruky.

Proto bojovník volí odevzdání.

Bojovník ví, že existuje řetězová reakce.

Mnohokrát byl svědkem, jak někdo zachází špatně s člověkem, který se neodvážá bránit. Ze zbabělosti a zášti si pak ten člověk vybije vztek na někom slabším, a ten zase na dalším v opravdovém řetězu neštěstí. Nikdo nezná důsledky vlastní krutosti.

Proto bojovník pečlivě zvažuje, než použije meč, a dbá, aby měl důstojného soupeře. Stane-li se, že se rozzuří, buší do skály a pohmoždí si ruku.

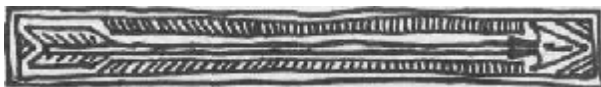
Ruka se nakonec zahojí; avšak dítě, které je zbito jen proto, že jeho otec utrpěl porážku, ponese následky až do konce života.

Když bojovník dostane rozkaz k přesunu, vidí před sebou všechny přátele, které si během cesty našel. Některé naučil, jak naslouchat zvonům potopeného chrámu, jiným vyprávěl u ohně příběhy.

Srdce mu zesmutní; on však ví, že má posvěcený meč a musí uposlechnout příkazu Toho, jemuž svůj boj věnoval.

Tedy bojovník světla poděkuje všem, kdož ho na jeho pouti provázeli, zhluboka se nadechne a jde dál, pln vzpomínek na nezapomenutelnou cestu.

EPILOG

Už se setmělo, když domluvila. Oba se zadívali na vycházející měsíc.

„Mnohé z toho, co jste mi pověděla, si navzájem odporuje,“ řekl.

Vstala.

„Sbohem,“ řekla. „Věděl jsi, že zvony na mořském dně nejsou pouhou legendou; uslyšel jsi je však až poté, cos pochopil, že vítr, rackové a šumění palmových listů – to vše – patří k vyzvánění zvonů.“

Zrovna tak bojovník světla ví, že všechno kolem něho – jeho vítězství i porážky, jeho nadšení i malomyslnost – patří k jeho Dobrému boji. A dokáže uplatnit správnou strategii ve chvíli, kdy to bude potřebovat. Bojovník se nesnaží o jednodušost; naučil se žít se svými protiklady.“

„Kdo jste?“ zeptal se.

Žena už se však pomalu vzdalovala a ubírala se po vlnách kamsi k vycházejícímu měsíci.

PAULO COELHO

RUKOVĚŤ BOJOVNÍKA SVĚTLA

Z portugalského originálu *Manuál do Guerreiro da Luz*,
vydaného nakladatelstvím Editora Objetiva Ltda., Rio de Janeiro 2001,
přeložila Pavla Lidmilová.

Přebal a grafická úprava Pavel Rút.

Knihy je možno zakoupit v internetovém knihkupectví
www.kosmas.cz.